

ηλεκτρικής, ἣτις παρουσιάζει περιεργότατα φαινόμενα. Ἀρκεῖ νὰ θέσῃ τὴν χεῖρα εἰς τὴν κόμην, ὅπως ἀναδοθῶσιν ἐξ αὐτῆς σπινθήρες. Πρὸ ἐξαετίας ἡ ηλεκτρικὴ αὐτὴ εὐαισθησία, ἀνδυνάμεθα νὰ τὴν ὀνομάσωμεν οὕτως, ἐπιτάθη. Οἱ δάκτυλοι τῆς γυναικὸς ταύτης ἔλκουσι τὰ ἐλαφρὰ σώματα, ταινίας, τεμάχια χάρτου κτλ. Ἐὰν βυθίσῃ τοὺς δακτύλους εἰς λεπτὴν ἄχνην, ἡ χεὶρ καλύπτεται ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ λευκοῦ στρώματος, ἀπαραλλάκτως ὅπως ὁ μαγνήτης ὑπὸ ριτισμάτων σιδήρου. Τρυζοβολήματα ἀκούονται περὶξ αὐτῆς, δῆλον δ' ὅτι αἰσθάνεται νυγμούς δυσαρέστους. Ἡ αὐξησης τῆς ἡλεκτρικῆς ἐντάσεως συνοδεύεται ὑπὸ ἐπισθητοτάτης τοῦ ὄργανισμοῦ ὑπερευαισθησίας· τοῦναντίον δ' ἡ μείωσις ὑπὸ καμάτου. Ἡ γυνὴ αὕτη εἶνε ὑστερική, ἔχει δὲ υἷον παρουσιάζοντα ἀπαραλλάκτως τὰ αὐτὰ φαινόμενα. K.

ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Μαλακία.

Ἡ συνομοταξία τῶν μαλακίων ἐν συνόλῳ λαμβανομένη περιέχει τὰ ἥττον νοήμονα ζῷα, καὶ ἐν τούτοις ὁμοῦ καὶ ἰδίως τοῖς θεωρουμένοις ὡς ὁ τύπος τῆς παντελοῦς ἀνοίας εὐστοχος παρατήρησις ἀποδεικνύει τὴν ὑπαρξίν νοημοσύνης τινός. Καὶ αὐτὰ τὰ ὄστρεϊδια, τὰ ἐστερημένα κεφαλῆς, ἅτινα συλλεγόμενα ἀνοίγονται καὶ ἀποθνήσκουσιν, ἀν' ἀμέσως μετὰ τὴν συλλογὴν τεθῶσιν εἰς δεξαμενὴν ἣτις διαδοχικῶς νὰ διατελῇ πλήρης ὕδατος ἢ ἐντελῶς κενή, μανθάνουσι νὰ παραμένωσι κλειστὰ καὶ οὕτως ἐπιμηκύνουσι τὸν ἐκτὸς τοῦ ὕδατος βίον αὐτῶν. Οἱ σωλῆνες, οἵτινες ἀντιπαθούντες τῷ ἄλατι ἐξέρχονται τῶν ὀπῶν ἐπιρριπτομένου ὀλίγου ἄλατος ἐπ' αὐτῶν, διαφυγόντες ἀπαξ τὴν χεῖρα τοῦ συλλέκτου, ὅσον ἄλας καὶ ἀν' ῥιφθῇ ἐπὶ τῶν ὀπῶν αὐτῶν, δὲν ἐξέρχονται πλέον. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς κοχλίας α ὅστις, λέγει ὁ Α. Ἀγασιζ, παρετήρησε τοὺς ἔρωτας τῶν ζῶων τούτων, δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν γοητείαν ἣν διὰ τῶν ποικιλωτάτων κινήσεων ἐκδηλοῦσιν οὗτοι. » Ὁ δὲ Δάρβιν ἐν τῷ συγγραμμάτι αὐτοῦ ἀναφέρει παράδειγμα περιεργῶν τῆς νοημοσύνης τοῦ κοχλίου. Κοχλίας τις εἶχε συσφηνωθῆ εἰς σχισμὴν λίθου, τὸ στόμα πρὸς τ' ἄνω ἔχων. Ἀμέσως ἤρξατο ἐργαζόμενος ὅπως ἀπαλλάξῃ ἑαυτὸν, ἐτανύσθη ἐξ ὀλοκλήρου καὶ στηριχθεὶς προσεπάθησε μάτην νὰ σύρῃ τὸ ὄστρακον αὐτοῦ καθέτως πρὸς τ' ἄνω. Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἀναπαύσεως ἐπεμηκύνθη πρὸς τὰ δεξιά· νέα ἀποτυχία· μετὰ νέαν στιγμὴν ἀναπαύ-

σεως τελευταία ἀπόπειρα πρὸς τὰριστερὰ ἀπῆλλαξε τὸ ὄστρακον. Ἡ τριπλῆ αὕτη προσπάθεια, κατὰ διαφόρους προσφόρους διευθύνσεις, βεβαίως προῆλθεν ἐκ θελήσεως ὠρισμένης ».

Ἐτερον παράδειγμα τῆς νοημοσύνης τῶν κοχλίων, ὀλίγον τι κολακευτικὸν δι' αὐτοὺς, ἀναφέρει ὁ Λονσδάλ, ὅστις θέσας δύο κοινούς κοχλίας ἐν κήπῳ μικρῷ καὶ ἐντελῶς ξηρῷ, παρετήρησε μετὰ τινα χρόνον, ὅτι ὁ εὐρωστότερος τῶν δύο (ὁ εἰς ἦτον ἰσχνὸς καὶ καχεκτικός), ἔφυγε διευθυνόμενος εἰς πλούσιον κήπον οὕτινος ὑπερεπήδησε τὸν τοῖχον, ὡς ἐδεικνύετο ἐκ τῶν ἰχνῶν τοῦ ἐγκαταλειφθέντος σιάλου. Ὁ Λονσδάλ ἐπίστευσε ὅτι ἐγκατέλιπε τὸν σύντροφον ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ του. Μετ' ἀπουσίαν ὁμοῦ εἰκοσιτεσσάρων ὥρων ὁ κοχλίας ἐπανῆλθε καὶ ἀνεκοίνωσε βεβαίως τῷ ἐτέρῳ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκδρομῆς αὐτοῦ, διότι ἀμφότεροι ἐξεκίνησαν καὶ ἀκολουθοῦντες τὸν αὐτὸν δρόμον ἐκρύβησαν πέραν τοῦ τοίχου. Ἐξετάζων τις τὸ γεγονός τοῦτο δὲν δύναται νὰ τὸ θεωρήσῃ ἀπλῶς τυχαῖον· διότι εἶνε ἀποδεδειγμένον καὶ ἐξ ἄλλων ζῶων ἐχόντων σχέσιν πρὸς τὸν κοχλίαν, ὅτι ταῦτα ἀναμνησκονται τοῦ τόπου τῆς κατοικίας αὐτῶν καὶ ἐπανέρχονται εἰς αὐτὴν χορτασθέντα. Οὐδόλως λοιπὸν εἶνε ἀπίθανον ὅτι ὁ κοχλίας διετήρησε ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας τὴν ἀνάμνησιν τοῦ μέρους, ἐν ᾧ ἐγκατέλιπε τὸν σύντροφόν του. Ἀφ' ἐτέρου τὸ γεγονός τοῦτο ἀποδεικνύει καὶ τὴν ζωηρὰν συμπάθειαν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν συμμετοχῆς τῶν ἀπολαύσεων. Καὶ ἕτερα γαστερόποδα, οἷον αἱ κοινῶς καλούμεναι *Πεταλίδες*, διατηροῦσι τὴν μνήμην τοῦ μέρους ἐν ᾧ προσκολλῶνται καὶ ἐπανέρχονται εἰς τοῦτο ὡσὰν ἀπομακρυνθῶσι δι' ἀναζήτησιν τῆς τροφῆς· τοῦτο δὲ διότι τ' ὄστρακον αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ἐφαρμὸζῆται ἐπακριβῶς εἰς οἶον δῆποτε μέρος τοῦ λίθου, ὥστε μόνη ἡ μυϊκὴ συστολὴ νὰ δύναται νὰ συκρατῇ στερεῶς προσκεκολλημένον τὸ ζῷον. Τέλος τὰ κεφαλόποδα, τὰ καὶ τελειότερα τῶν μαλακίων, ἀναμφιλέκτως ὑπερέχουσι τῆς κατὰ τὴν νοημοσύνην πάντων τῶν λοιπῶν καὶ αὐτῆς συνομοταξίας. Ὁ Σνάϊνδερ ὅστις τελευταίως ἐμελέτησε τὰ κατ' αὐτὰ ἐν τῷ ζωγραφίῳ τῆς Νεαπόλεως, λέγει, ὅτι οἱ πολυπόδες (ὁκτάποδες κοινῶς) ἀναγνωρίζουσι τὸν δίδοντα αὐτοῖς τὴν τροφήν, ὁ δὲ Ὀλλμαν ἐπίσης ἀναφέρει ὅτι ὁκτάπους τις, ὅπως συλλάβῃ ἄστακόν τεθέντα ἐν ἀσφαλείᾳ εἰς παρακείμενον διαχώρισμα, κατῶρθε νὰ ὑπερπηδῆσῃ τὸ διάφραγμα.

A.

Ἡ λύπη εἶνε ὡς τὸ τεμάχιον ἐκείνου τοῦ σιδήρου, ὅπερ οἱ γλύπτται θέτουσιν ἐντὸς τῶν γυφίνων ἀγαλμάτων—συγκρατεῖ.